

Straat op met 84

miljoen in rugzak

Jozef Naessens, gewezen hoofdkassier van stad Oostende,

over vijf burgemeesters en zalige Coeciliatijd

Toen Jozef Naessens in de Aviso kennismakte met Georgette Glibert, was ze een mooi blondineke. Zij kon goed dansen, Jef heel wat minder... maar toch klikte het tussen de twee jonge mensen die op 23 oktober 1943 in het stadhuis door een zekere Joris Dekeyser in de echt werden verbonden en vervolgens in de Sint-Jozefskerk voor pastoor Demeester het jawoord uitspraken. „Mijn Georgetje heeft een zacht karakter, is altijd bevreesd iemand pijn te doen. Daarbij is ze altijd voorzichtig en bezorgd om mij.” Over haar Jozef zegt Georgette : „Hij is heel mijn leven. Meer kan ik niet over zeggen...”

Als boogschutter in december 1917 geboren in het gezin van Emiel Naessens en Elodie Piersen, was Jozef alras de midde-nste van twee jongens en drie meisjes. Waar iedereen heel wat naarstigheid kon opsteken van vader-hotelier, deed Jozef daarbij nog heel wat idealisme en persoonlijkheid op bij de kajotters. Karakter dat hem in zijn opgroei zou van pas komen, want de pasteibakker die hij weldigelijk was in 1940... werd onder de wapens geroepen om in de kortste keren aan het Albertkanaal volk en vaderland te beveiligen tegen de Duitse agressor. Krijgsgevangen gemaakt en na een jaar teruggestuurd naar Vlaanderen, kreeg Jozef de gelegenheid in Oostendse stadsdienst te treden en er na verloop van jaren hoofdkassier te worden. Na zijn huwelijk met Georgette Glibert kwam hij naderhand in contact met de Cercle Coecilia, die cultureel ergens een fantastische en 54 jaar durende relatie met de mondaine Rat Mort zou inhouden...

Vader Emiel Naessens was een brave man met gezag, die ooit begon met het Pension Salambo (hoek Koningstraat/Kemmelbergstraat), om vervolgens het Hotel Tribune uit te baten in een gedroomde omgeving. Er was de *Sacré Coeur* waar de chique dames uit Parijs hun dochters naartoe stuurden. Al evenzo het Palace Hotel — prachtige entree naar Mariakerke! — wiens zuilen-gang in een wijde bocht aansloot met de Thermengalerie. Een trefplaats die door de Wellingtonrenbaan alleen al werd geaccentueerd...

Voetballen op den AS naast de Soldatenberg!

Jozef : „Mijn ouders heb-

ben nooit een eigendom gehad. Ze werkten heel hun leven met Engelse agences, waarbij ze telkens op het einde van het jaar werden betaald. Toen de oorlog uitbrak, ging de agence over de kop... en kon vader achter zijn welverdiende centen fluiten. Niet te verwonderen dat mijn ouders in een sukkelstraatje geraakten. Ze eindigden tenslotte in het Hotel Olympia in de Capucijnenstraat.”

Als kleuter liep Jozef Naessens school bij de Zusters Josephinen in de Kaaistraat, alwaar op zeker ogenblik ook Lilian Baels, later prinses van Reti en echtgenote van Leopold III, werd opgemerkt. Directeur was Jean-Paul Devischer, tijdens de oorlog hoofd van de luchtbescherming.

— Jozef : „In het lager was ik een goede middelmaat, maar Latijn lag mij in het middelbaar minder goed. Vandaar dat ik op zeker ogenblik naar handel overstapte.”

— Hoe ervoer je de vooroorlogse crisisjaren?

— Jozef : „Vanaf mijn 13de heb ik Oostende gekend als een prachtige stad met praalstoeten en stranden vol schoon en rijk volk, waar zelfs koningshuizen niet ontbraken. Ik was erbij toen men het monument van Leopold II aan *De Drie Gapers* inhuldigde.”

— Met college shotten tegen lederen bal...

— Jozef : „We voetbalden ooit met het college op het ASO-terrein, toen nog gelegen naast de Soldatenberg. Thuur Lenaerts en Jos Hendrickx waren schoolvrienden van mij.

Me dunkt dat het toen 4 fr. kostte om een officiële match bij te wonen. Na de oorlog nam ik een ASO-abonnement.”

— En 't Veegeetje...

— Jozef : „'t College had het niet zo op 't Veegee begrepen. Meer nog, 's zondags kregen we studie... omdat we toch niet naar Veegee zouden gaan. Als ASO-supporter vergeet ik de na-oorlogse periode niet met de hazewinden Julien Dieren-donck en Willy Sanders, slimmerd Robert Decuman en internationalen klassedoelman Pol Gernaey.”

— En de bokssport...

— Jozef : „Trok me niet aan omdat ik tegen geweld ben. Ik kende Theo Vanhaverbeke, Karel Sys en Roger Barbary omdat die vuistschermers al eens voor portier speelden in het casino.” Sportpaleis was tijdens de oorlog een zalig mekka van verstrooiing voor het bezette Oostende.

Na de bevrijding greep in de Rogierlaan een memorabele koningsmeeting plaats : bij de pro's liet kol. A. De Vleeschauwer niet tornen aan de persoonlijkheid en het gelijk van Leopold III, terwijl bij de anti's Henri Spaak zijn vroegere geliefde vorst nogal wat uitkafferde. Iets waar Oostendenaar Louis Major nog een ferme schep opdeed.

Vlaamse krijgs- gevangenen voorrang op Walen...

Toen Jozef Naessens in 1940 werd opgeroepen, was hij volleerd pasteibakker bij patisserie Demey, rechtover friture Richard. Hij deed het graag. De zaak was heel gekend voor het creëren tijdens de oktoberfoor van chocolade paardenmolens en boksautootjes...

Als rekrut lag Jozef in het Antwerpse Oelegem aan het Albertkanaal. Tijdens de achttiendaagse veldtocht werd hij er krijgsgevangen gemaakt en naar het Duitse Krems aan de Donau overgebracht. Van de Belgische soldaten die in Duitsland werden vastgehouden, werden de Vlamingen uiteindelijk bevoordeeld en mochten zij, integenstelling tot de Walen, vroeger naar huis terugkeren.

— **Hoe werd je thuis ontvangen?**

— **Jozef:** „Vader was van de stand van zaken op de hoogte en wachtte ons op aan het station. Al spoedig bleek dat ik mijn beroep van patissier — bij ontstentenis van bloem, boter en suiker — niet zou kunnen hervatten. In Oostende was het stadhuis op de grote markt kapot gebombardeerd en hadden de Duitse Stukas de Kapellestraat tot een al even triestig oord van vernieling vermaledijd...

Moeder was tevreden haar *keppekind* terug te zien. Ze had een doos Côte d'Or ge-

spaard... omdat ze wist dat ik zeer graag chocolade lustte. Van zijn kant sprak vader zijn relaties aan. Dusdanig mocht ik, na tussenkomst van drukkersbaas en politicus Henri Smissaert, in het stadhuis gaan werken op de dienst van de ravitaillering, naast meneer Baeken.

— **Jozef:** „Ik ging mee met Louis Bourgain, vader van de hartspecialist, tarwe en aardappels opnemen. Iets wat mij afkwam omdat ik in Duitsland bij de boeren had gezaaid en gemaaid. Ik wist dus iets van 'inschatten' af. Ja, de boeren moesten inleveren voor de bevolking hé!”

— **Geen dankbare taak...**

— **Jozef:** „Ik werd goed ontvangen bij de boeren. Het gebeurde dat ik in heel West-Vlaanderen petattencontracten moest afsluiten. Gelukkig maar voor de hongerlijdende bevolking, zou het legendarisch haringmirakel zich voordoen. Ikzelf heb nooit echte honger geleden tijdens de oorlog. Al hadden wij nu ook geen overvloed.”

Toen alles nog contant werd betaald...

Toen Jozef Naessens in 1979 oprust ging en een stadsplakket voor bewezen diensten ontving, ging dit over hiernavolgend beroepsircuit: tijdelijk bediende in juni 1941; klerk vanaf 1949 en opsteller vanaf 1955 om hulpkassier te worden in 1959; benoemd tot waarnemend hoofdkassier in 1969 en tenslotte hoofdkassier van 1974 tot 1979.

— **Wat houdt dat in hoofdkassier zijn?**

— **Jozef:** „De geïnde gelden van de verschillende stadsdiensten — zoals badenpaleis, zwembad, visserhaven, handelshaven, slachthuis, bibliotheek, e.a. — verzamelen. In die tijden moesten alle mensen nog naar het stadhuis cash komen betalen. Wissels en cheques waren in die dagen niet aan de orde.”

— **Was contant beter volgens jou?**

— **Jozef:** „Zoiets is vandaag eenvoudig niet meer mogelijk. Maandelijks moest ik miljoenen gaan ophalen bij de Nationale Bank. Ik zie ons nog, met z'n tweeën, 84 miljoen ophalen in twee zakken om die —

op onze rug! — door Kerkstraat en Uniprix te dragen, tot aan de Paulusstraat om vandaar het stadhuis (het huidige Gerechtshof) te bereiken. Dat waren de jaren 1970/71... We werden nooit lastig gevallen!”

— **Hoeveel burgemeesters heb je gekend?**

— **Jozef:** „Ik kwam binnen onder Hendrik Serruys, die vervangen zou worden door de uit Oostduinkerke aangespoelde Loones. Na de bevrijding kregen we Henri Vandendriesche (van het Hotel Bellevue), waarna van Glabbeke kwam en tenslotte Piers.”

— **Had je enige voorkeur?**

— **Jozef:** „Omdat ik geen bepaalde politieke achtergrond heb, kon ik mij bij iedereen aanpassen. van Glabbeke ervoer ik als een enorme werker, die streng was voor het personeel. Met de overstroming was hijzelf nog stoelen aan het zetten voor de vergadering. Bij Jan Piers hoort een speciale anekdote: Louis Goosens, aangetrouwde neef van mijn vrouw, was burgemeester in het Amerikaanse Cristal Lake (Chicago)... en zou voor de eerste keer terugkeren naar Oostende. Via ontvanger Molleman liet ik verstaan dat een *verbroedering* wel een formidabele reclame zou kunnen zijn voor Oostende. Welnu, Jan Piers ging er op in en nodigde Louis Goosens uit... die op het stadhuis lachende Jan met een sheriffster vereerde.”

Nooit wolken zonder zon...

Aangespoeld als snotneus van drie jaar heeft Jozef Naessens nooit nagelaten van Oostende en 't zèetje te houden: lucht, gezondheid, vrijheid en ruimte zijn gewoon een onbetaalbaar heelal. Jozef kreeg de tijd alles mee te maken: van maalboot tot badkarren en duinen, van stadstram tot oude statie, illustere villa's, Kerlinga met zanger Billy en een theater dat het summum bleek als cultureel dak boven het hoofd...

Laten we de pijn om het diebare dat verdween de schaduwzijde noemen, maar aanvaarden dat er achter iedere wolk een zonnestraal kan schuilen.

„De huidige burgemeester is formidabel”, zegt Jozef Naessens. „Hij kan met iedereen omgaan, gaat naar de kerk en jubilea van gelijk wie. Jean is een voorbeeld voor het zinnig beleven van pluralisme.”

Zeg nu eens, oogt in het harmonieus naast mekaar leven niet de mooiste toekomst voor mens en stad!

Rat Mort koestert fine fleur

Toen Georgette Gilbert op de hoek Wapenplein/A. Buylstraat gerante was van een bekende sigarettenboetiek en schatbewaarder Osaert van de Cercle Coecilia er prijzen kwam kopen voor een kaartavond, betekende dit voor Jozef Naessens in de kortste keren een invitatie voor een fantastisch engagement...

Voor 150 fr. werd Jozef Naessens in die dagen lid van Cercle Coecilia, waarmee hij spontaan een bijdrage leverde voor goede werken. Jaarlijks lidgeld dat vandaag 750 fr. bedraagt.

— **Wat houdt zo'n lidmaatschap in?**

— **Jozef:** „In het begin was ik daar maar een groentje te midden zoveel grote pieten en een voorzitter als burgemeester van Glabbeke. Ik woonde regelmatig de bijeenkomsten bij en werd dan ook aanvaard. Bij zover dat ik gevraagd werd als schatbewaarder. Ik aanvaardde het voorstel en deed dus in 1961 mijn intrede in het bestuur.”

— **Waar zijn de gouden jaren...** toen de fine fleur van de bourgeoisie tussen twee rijen reikhalzende mensen de Oostense tempel van plezier binnentrad, waar ratten nooit meer springlevend en bloter waren dan in die superbe carnavalsnacht!

— **Is ook die periode niet**

Het is Jozef Naessens niet aan te zien dat hij op 'tram 8' zit: „We zijn 83 lentes jong en nog altijd overal welkom. Ik bezoek nog iedere dag mijn vroegere collega's in het stadhuis. Nu het nieuwe bejaardenhuis aan de Elisabethlaan uit de grond schiet, wil ik er wel aan herinneren ooit met dokter Raymond Bricart het vroegere Moederhuis Wante te hebben gesticht. Ik was er trouwens 25 jaar secretaris.” De foto die Jozef met een zeker enthousiasme in de kijker stelt? Dat zijn natuurlijk de bijartiers van Cercle Coecilia, waar hij bij gelegenheid eveneens een carambole langsheen de banden jaagt!

compleet verleden tijd?

— **Jozef:** „Er even aan herinneren dat prins Karel er ooit werd uitgehaald, toen zijn vader koning Albert I verongelukte in Marche-les-Dames (1934). Je kunt die tijd niet meer vergelijken. Vroeger was iedereen tijdens de Rat Mort verkleed of in *soirée*. Vandaag mag je met een maskertje binnen... en in veel gevallen zelfs nog niet, want we kunnen ze amper nog dwingen een strikje om te doen.”

— **Mooiste carnavaleske kursaalhappening ooit...**

— **Jozef:** „Voor mij voltrok

die zich onder het thema Egypte met zijn landschappen, beesten, kledij, krokodillen en farao's als summum voor een sprookjesachtige en o zo losse Rat Mort.”

Van de Rat Mort is het gemakkelijk afglijden naar de superbe belle époque van de Koningin der Badsteden. Toen de autostradeterminaal tussen E. Beernaertstraat en K. Janssenslaan als het ware een kursaalplastron op het Leopoldpark legde en voor altijd en immer een rijkdom aan rust en groen aan het oog ontrok. Waar is het minipaviljoentje

met bronwater in de drinkhal?

Waar is de oude statie, die een weelde was met de lichtjes langsheen Kapellebrug en belendende Vindictivelaan, het politiebureau en wachthuisje voor de stadstram. De statie als batiment? Nog zo'n voorbeeld hoe het vroeger zoveel mooier en sentimenteler kon zijn...

— **Jozef:** „Spijtig dat men het theater afbrak. Als je ziet hoe Brussel en Antwerpen hun sacramentele schouwburgen op tijd en stond vernieuwen. Om ze nog meer te koesteren en nog meer lief te hebben...”

Met vijf kogels in de vuurlinie

Tijdens de mobilisatie van 1939 moest Jozef Naessens naar het 3de Linierement in Brugge, waar op een sneeuwdag iedereen naar de Gentse Sint-Pieterskazerne vertrok... en waar op nieuwjaar 1940 werd geklonken.

— **Jozef :** „Toen de Duitsers Polen binnenvielen, verklaarden Frankrijk en Engeland hen daarvoor de oorlog. Iets later trokken de moffen ook ons land binnen. Wij lagen toen in het Antwerpse Oelegem toen de aalmoezenier in de loopgraven aan het Albertkanaal stapte, al zegenend en profeterend dat al onze zonden vergeven waren...”

— **Klaar voor de strijd ?**

— **Jozef :** „Goeie god, we hadden welgeteld elk vijf kogels... met de verplichting te vermelden wanneer we die afschoten ! Onsl terugtrekkend sliepen we in de straten en greppels van Sint-Niklaas en Lokeren. Voor we krijgsgevangenen gemaakt werden, hadden we de vijand nog niet gezien. Laat staan een kogel afgeschoten...”

— **Krijgsgevangenschap...**

— **Jozef :** „Bij mijn weten is niemand van onze compagnie gesneuveld. Na onze overgave werden we naar Duitsland getransporteerd. Van Krems aan de Donau kwam ik uiteindelijk in Schledorf, bij Salzburg, in een landbouwersgezin terecht. Het was er heel primitief, want de kuikens scharrelden van 't vaderland weg op de aarden keukenvloer.”

— **Goed van kost ?**

— **Jozef :** „Je kon het samenvatten in één woord : noedels...”

Jozef herinnert zich nog dat ze, steenmoe van het dagenlang marcheren, in een gracht lagen te slapen toen het station van Lokeren brandde. „Krijgsgevangen gemaakt worden, gebeurde vrij simpel : de vijand kwam schreeuwend aangelopen en wij staken onze handen in de lucht. Ik zat bij mensen, die me waarschuwden dat de Duitsers daar waren en we naar buiten moesten gaan of dat ze anders iedereen zouden vermoorden. Ik ging naar buiten en stak mijn handen in de lucht...”